

Motion till riksdagen 2012/13:Kr7

av **Margareta Larsson (SD)**
med anledning av prop. 2012/13:96

Kulturmiljöns mångfald

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår proposition 2012/13:96 när det gäller förslaget i 7.2 om införande av en tidsgräns.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ändra den allmänna definitionen av fornlämningar så att den omfattar lämningar som kan antas vara minst 150 år gamla.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av övergångsbestämmelser vid en förändrad allmän definition av fornlämningar.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i fråga om den arkeologiska uppdragsverksamheten.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i fråga om ökad konkurrens på det uppdragsarkeologiska området.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i fråga om regleringen av metallsökare.

Motivering

Sveriges har en anrik historia som sträcker sig årtusenden tillbaka i tiden. Vårt uråldriga kulturlandskap är fullt med lämningar från de människor som levat här under stenåldern, bronsåldern, järnåldern, medeltiden och fram till i dag. Det är min mening att vi i dag har ett ansvar att förvalta och vårda dessa lämningar inte bara som vackra och märkliga minnen, utan också för att det är genom kunskap om och förståelse för vår historia som vi lär känna oss själva. Jag ser det därför som självklart att det finns ett behov av en stark lagstiftning till skydd för våra kulturmiljöer och fornlämningar.

Fel! Okänt namn på

Definition av fornlämning

I proposition 2012:13/96 Kulturmiljöns mångfald föreslås att den allmänna definitionen av fornlämningar och fartyglämningar ändras på sådant sätt att en skarp tidsgräns införs. Jag kan instämma i att syftet med lagstiftningen inte bör vara att skydda alla upptänkliga spår efter människor utan att bevara det som av tiden naturligt gallrats fram som särskilt minnesvärt. Jag kan också instämma i att dagens definition där lämningar som kan antas vara äldre än 100 år per automatik omfattas av lagstiftningen kan sätta denna gallringsprocess ur spel då det är en förhållandevis kort tid. Däremot vänder jag mig emot att införa en fast tidsgräns vid ett specifikt årtal, inte minst då jag instämmer i den grundläggande premiss som regeringen själv lägger fram om att fornlämningsdefinitionen ska vara hållbar i ett långt tidsperspektiv. Att utforma lagstiftningen enligt regeringens förslag riskerar dessutom att överbelasta länsstyrelserna med utredningar om skydd av senare lämningar. Denna risk påpekas av såväl Statens historiska museer som flertalet av länsstyrelserna.

Mot bakgrund av ovanstående anser jag att propositionen bör avslås i den del som inför en fast tidsgräns och att den allmänna definitionen av fornlämningar i stället ändras så att den omfattar lämningar som bedöms vara minst 150 år gamla. Denna ändring ska även gälla fartyglämningar.

Behov av en övergångsbestämmelse

Oavsett hur fornlämningsbegreppet ändras instämmer jag i vad som framförs av Förvaltningsrätten i Uppsala, Kammarrätten i Jönköping och Svea hovrätt gällande att det finns ett behov av en övergångsbestämmelse för att ge länsstyrelserna tid på sig att meddela beslut om fornlämningsförklaring. Det är min mening att en sådan övergångsbestämmelse bör utformas så att varje lämning som enligt dagens regler omfattas av fornlämningsbegreppet per automatik ska tas upp för behandling av länsstyrelsen. Därmed förlängs skyddet av dem till dess att länsstyrelsen meddelat sitt beslut.

Uppdragsarkeologisk verksamhet

Våra fornlämningar finns bara i ett exemplar och kan aldrig återskapas efter det att de förstörts. Jag menar därför att det är av yttersta vikt att iaktta försiktighet i all hantering av dessa lämningar och att ändringar i regelverk bör föras leddas av ett påvisbart behov. I propositionen föreslås att Riksantikvarieämbetets arkeologiska verksamhet avskiljs från Riksantikvarieämbetet och överlämnas till Statens historiska miljöer. Det skäl som anges är att det anses problematiskt att en myndighet har dubbla uppdrag, i det här fallet att vara såväl huvudman för merparten av den uppdragsarkeologiska verksamheten som att ansvara för tillsynen av densamma. Detta antas innebära en intressekonflikt.

Fel! Okänt namn på

Jag konstaterar att det inte i sig behöver vara problematiskt att en myndighet ansvarar för uppföljning och tillsyn av verksamhet i egen regi. Detta är fallet för flertalet andra myndigheter och det är min mening att den objektiva utvärdering som önskas likväl kan genomföras av Riksrevisionen. Det är alltså inte en fråga om intressekonflikt eller bristande trovärdighet vad gäller garantin för goda utvärderingar av bedriven verksamhet.

Regeringen framhåller dock att dess utgångspunkt varit att det ska finnas en effektiv konkurrens och en mångfald av aktörer på det uppdragsarkeologiska området, samt att det bör eftersträvas en marknadssituation där staten inte är dominerande aktör. Med denna utgångspunkt kan visserligen en intressekonflikt uppstå, i det att myndigheten inte bara är ansvarig för att utvärdera den egna verksamheten utan även konkurrerande verksamhet.

Jag delar dock inte regeringens utgångspunkt om att ökad konkurrens per automatik leder till bättre verksamhet på området. Jag ser heller inget egenvärde i att ha som målsättning att staten inte är en dominerande aktör. Tvärtom kan jag se ett värde i att den som utför verksamheten också har det yttersta ansvaret för dess kvalitet.

Vad som sålunda anförts bör riksdagen ge regeringen till känna.

Regleringen avseende metallsökare

I propositionen föreslås ett ändrat och förtydligat regelverk avseende metallsökare. Sverigedemokraterna har tidigare motionerat om ändringar på detta område i motion 2012/13:Kr335 Åtgärder mot fornminnesbrott yrkandena 5, 6 och 7. Jag ställer mig bakom de förslag som förs fram i den motionen.

Dessa förslag innebär i huvudsak att

- ? köp, försäljning och innehav av metallsökare endast ska tillåtas för personer med tillstånd att använda metallsökare
- ? förbudet mot användning av metallsökare ska lättas upp för metallsökare som saknar kapacitet till att användas för plundring av fornminnen samtidigt som metallsökare med sådan kapacitet regleras strängare
- ? straffskalan för olaglig användning av metallsökare ska göras strängare.

Vad som sålunda anförts bör riksdagen ge regeringen till känna.

Stockholm den 16 april 2013

Margareta Larsson (SD)